

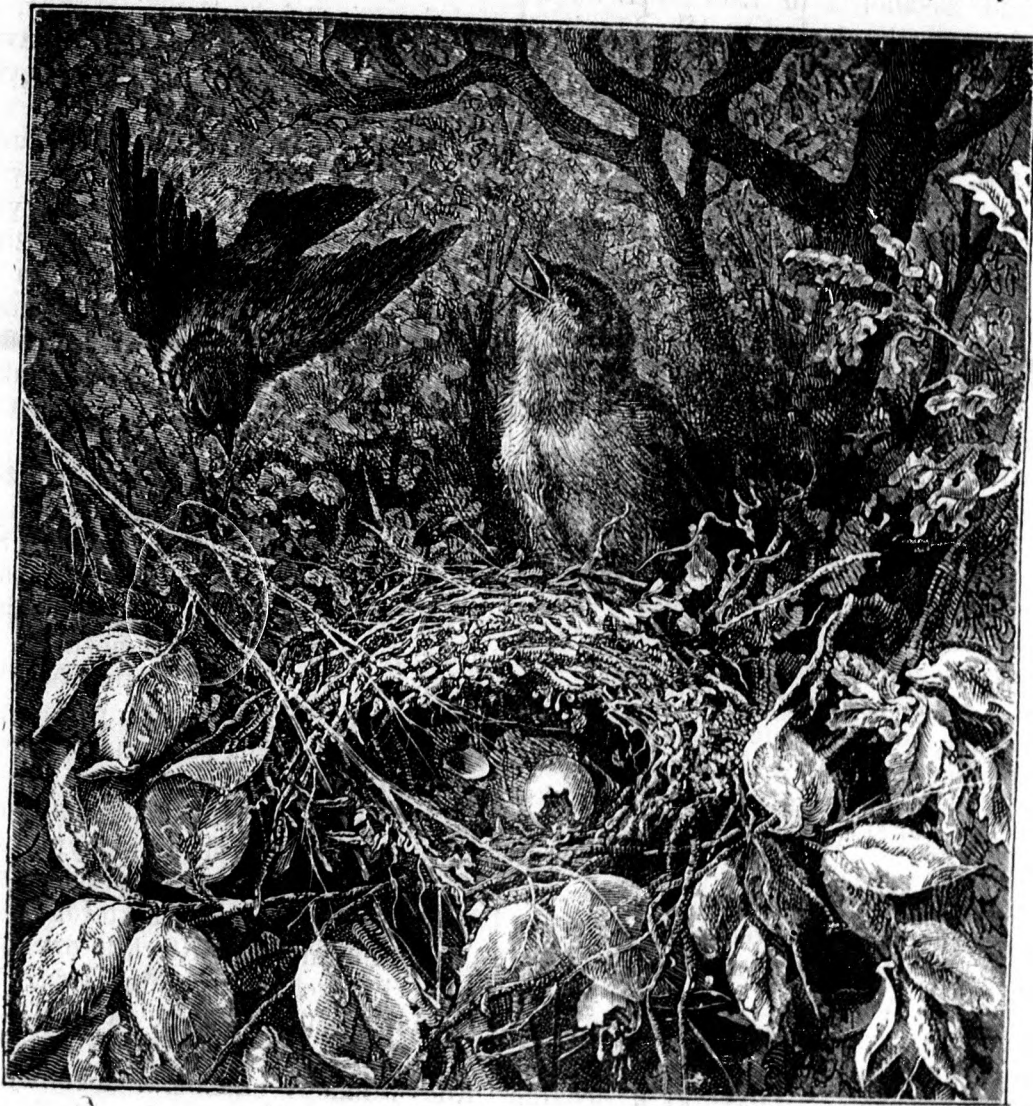
OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— „ 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Život za česť.

Jeho excellencia pán Július Szalavszky fõišpán |
 trenčianskej a prešporskej stolice leží fažko

Záležitosť sa má nasledovne. Krajinský vy-
 slanec Štefan Rakovszky, chyrečný ľudák, v sneme

Jaro.

ranený. Ranený bol v súboji, ktorý bojoval s | sa bol zaprisahal, že bude fõišpána Juliusa Sza-
 Oskárom Ivánkom, krajinským vyslancom, aby | lavszkého do tých čias prenasledovať, kým ho
 svoju fažko a nespravdne napadnutú česť bránil. | úplne nezničí. Aby tento svoj kresťanský (?) sku-

tok previedol, pri pojednávaní rozpočtu prečítal v sneme článok z novin «Hazánk», v ktorom min. roku v septembri istý Ladislav Benkeő tými najnemožnejšími obžalobami obsypal bol főišpána Szalavszkého, a o ktorých na prvý pohľad každý nepredpojatý človek videl, že sú tiež nepravdivé, že sú cigánstva. Štefan Rakovszky obviňoval Szalavszkého, že si za tieto urážky mal pýtať rytierske zadosťučinenie.

Július Szalavszky zato, že Rakovszky obžaloby vytlačené v časopise «Hazánk» v sneme prečítal asíce len preto, aby tým urazil mohol česť Szalavszkého, vyzval Rakovszkého na súboj. Rakovszky nechcel dať Szalavszkému zadosťučinenie, lež celú vec predostrel čestnému súdu, aby tenže rozhodol, či je Rakovszky povinný dať Szalavszkému zadosťučinenie.

Čestný súd zasadol a tu Ladislav Benkeő soznal, že jedna čiastka tých obžalob, ktorými obsypal Szalavszkého je bezzákladná, tie tedy odvolal; o tých obžalobách ale, ktoré Benkeő nechcel odvolať, Julius Szalavszky hodnovernými listinami dokázal, že sú tie tiež bezzákladné, zlomyseľné cigánstva. Čestný súd avšak rozšíšiel sa bez toho, aby bol povedal, či je Rakovszky povinný dať Szalavszkému zadosťučinenie, alebo nie, asíce rozšíšiel sa preto, lebo tí členovia čestného súdu, ktorí tam zasedali so stránky Rakovszkého, zriekli sa členovstva s tým odôvodnením, že táto záležitosť nepatrí pred čestný, lež pred riadny kráľovský súd. Následkom tohoto čestný súd nebol vstave výrok vyniesť.

Po rozídení sa čestného súdu Szalavszky zase žiadal rytierske zadosťučinenie od Rakovszkého, odvolávajúc sa nato, že pri pojednávaniach čestného súdu jasne dokázal nevinnosť svoju, dokázal, že Benkeő bezzákladne napadol jeho česť. Rakovszky ale aj teraz odoprel zadosťučinenie.

Keď takto Szalavszky nemohol dostať rytierske zadosťučinenie, v sneme interpeloval ministra vnútra G. Daniel, či drží Szalavszkého za hodného, aby aj naďalej zastával svoju vysokú főišpánsku hodnosť. Minister vnútra *Perczel* osvedčil sa v sneme, tedy pred obličajom celej krajiny, že záležitosť főišpána Szalavszkého základne preskúmal a že na tomto základe osvedčuje, že Szalavszkého drží za čestného človeka a za hodného, aby aj naďalej bol főišpánom. Keď sa v sneme o tomto pojednávalo, vyslanec Oskar Ivánka, ktorý so stránky Rakovszkého bol členom čestného súdu, napadol česť Szalavszkého. Szalavszky následkom tejto urážky žiadal teraz od Ivánku rytierske zadosťučinenie. Ivánka avšak odvolávajúc sa na to, že Szalavszky nedostal zadosťučinenie od Rakovszkého, odoprel žiadané zadosťučinenie za urážku, ktorou bol v sneme napadol česť Szalavszkého.

Jaknáhle Ivánka odoprel rytierske zadosťučie-

nenie, Szalavszky poslal mu list, v ktorom ho nazval lhárom a zbabelcom, ktorý vie urážať rytierske zadosťučinenie ale je zbabelý dať. Následkom tohoto listu Ivánka vyzval na súboj Szalavszkého, ktorý vyzvanie aj prijal a súboj previedol sa 11-ho marca. Súboj išiel na pištole a výsledkom súboja je, že Szalavszky bol dost ťažko ranený.

Keď sa chýr o výsledku súboja tu v hlavnom meste rozniesol, všetci krajinskí najvyšší hodnostári navštívili raneného Szalavszkého a vyslovili mu svoju sústrasť. Tisíce a tisíce telegramov prišlo aj s vidieku, v ktorých patriční ubezpečili Szalavszkého o úcte, ktorou sa proti nemu prechováajú. Jedným slovom po celej krajine všeobecnú sústrasť vzbudil osud Szalavszkého.

To je v krátkosti nastíněný priebeh toho prenasledovania, tej bezbožnej zhonby, ktorú usporiadala ľudová strana proti Szalavszkému. Tú guľu, ktorá ranila Szalavszkého, vystrelilo účinkovanie ľudovej strany.

Odkedy sme začali bližšie poznať účinkovanie nešťastnej ľudovej strany, vždy sme prizvukovali, že účinkovanie tejto strany donesie len samé nešťastia. A mali sme — žiaľ Bohu — pravdu. Ľudová strana usiluje sa silou-mocou všetko to zničiť, čo sa jej proti postaví. Strana táto nehľadá na prostriedky lež jedine na cieľ, jej je všetko jedno, ona sa práve tak neštíti krveprelievania, jako sa neštíti ubíjania česti jednotlivých ľudí.

Ľudová strana si namyslela, že jej főišpán Szalavszky v ceste stojí, a preto ho chce zničiť, zničiť za každú cenu, čo v sneme Štefan Rakovszky aj verejne vyznal. Ľudári napádali česť jeho v sneme, v stoličných shromaždeniach a v časopisoch, očerňovali ho všemožne. A táto nečestná zbraň celkom zodpovedá ľudovej strane, ktorá si bola vstave len násilnými, nečestnými prostriedkami získať tých pár prívržencov, ktorí sa k strane tejto priznávajú.

Prípad Szalavszkého, tohoto čestného muža, ktorý sa vlastnými silami, veľkým rozumom svojím a neunavnou pilnosťou a pracovitnosťou vyšvihol na ten vysoký stupeň, na ktorom dnes stojí, otvoril oči veľmi mnohým. Ktorí do dnes verili v klamně heslá ľudovej strany, teraz vidia, že strana táto keď môže, číha aj na život tých, ktorí sa nechcú k nej pridružiť. Nuž či je to kresťansky jednané? Kde vidíme v shonbe, namerenej proti Szalavszkému, kresťanskú lásku, ktorú ľudári v ústach vždy omáľajú?

Ľudári nosia len na jazyku lásku kresťanskú, srdcia jejich sú ale zlosťou a nenávisťou preplnené proti všetkému, čo sa im nepodrobí. Mili rodáci, aj z tohoto vidíte, že jak nekresťan-

sky jedná ľudová strana. Szalavszkého usilovala sa o mužskú česť pripraviv, hnala ho, pred cievu pištole, aby ho tak prípadne pripravila aj o život. Vystrihajte sa tedy tejto nekresťanskej, neludskej strany, ktorá sa neštíti ani krveprelievania, keď to jej záujem tak vyžaduje.

Slovo k rodákovi.

Pod falošným názvom, falošný tovar. Agitátori neblahého mena: ľudári, aby ľahkoverný svet ku sebe privábili, starali sa o to, aby ciele a zámery svoje pod takým názvom vtisli do verejnosti, ktorý názov by bol vstave keď aj nie celok a niecelú verejnú mienku, ale aspoň značný počet jednotlivcov prekabátiť a k nim prilákať. Oni prví to boli, ktorí účinkovanie svoje preniesli na massu, to jest nielen na oné oficiálne úradné kruhy na tie tisíce voličov, ale aj na milióny nevoličov.

Voličov, ktorí veľmi často boli v tom položení, že mali príležitosť v politických otázkach sa vyznať, politické strany, jejich ciele, smery a zámery poznať i posudzovať, tých je o mnoho ľahšie ošialiť: kdežto hromady nevoličov menovite ženy, ktoré sa s politikou nikdy nezaoberaly, veľmi ľahko bolo klamnými, úlisnými a podvodnými rečami ta viesť a zaviesť, kam len prešibali podvodníci chceli. Známo je už, že ľudári massou žien a nevoličov za jedno klamať chceli verejnú mienku ohľadom množstva svojich prívržencov; za druhé nepovolným množstvom protizákonný nátlak zamýšľali robiť a robili na voličov. — Bohu buď chvála, posiaľ s nepatrným výsledkom.

Voličia rozvažní a skúsení nedali sa oklamať a len istá čiastka podľahla nátlaku žien a množstva nevoličov rozdivených.

Ženy a nevoličia, zvlášte nezralá mládež sadly na lep falošným názvom a ako mannu nebeskú prijali jedovitý falošný tovar ľudarmi ponúkaný.

Prvá ich lož bola, že oni tvoria politickú stranu ľudovú. Nepošli z ľudu; nepoveril ich ľud, oni sa mu chceli natisnúť bez toho, žeby znali boli jeho položení, smýšľanie, potreby a snahy. A potom veď ústavnosť naša vôbec na ľudu sa zakladá. Ľud je národ a národ je ľud a tak jedna každá politická strana jedným a tým istým právom môže a má sa menovať ľudovou, lebo inakšou ani byť nemôže.

Druhá nepravda je, že ľudári tvoria politickú stranu kresťanskú. Kto len oči otvorí vidí a presvedčí sa, že ľud uhorský s nepatrnou výnimkou je ľud kresťanský, tedy zas všetky politické strany pozostávajú takmer výlučne z kresťanov a tých

pár nekresťanov tiež sa samostatne a slobodne pridružuje k bars ktorej zo strán politických. Inakšie sa má vec, keď pomyslíme, že páter Lepsényi a spoločníci len katolíkov považuje za kresťanov; no ľudári ani vtedy nemajú pravdu, bo aj samí katolíci pri všetkých stranách v hojnom počte sú zastúpení. Vôbec strany naše politické netrieda sa dľa náboženstvá, a ufáme sa i veríme, že sa to ani nestane; lebo to by bolo to najväčšie nešťastie, keby sme vieru a náboženstvá do bojov politických zamiešali.

Ako falošné sú jejich nazvy, tak neúprimné je aj jejich pokračovanie. Vraví, že chcú pomáhať ľudu. Ozajst ako? Roky sa minuly, čo sú na sneme, pozrime čo robili? — Oravci sú tiež biedni, — koľko ráz sa ozval chýrny ľudák Zmeškal za nich? Ani raz. Hovoril síce na sneme, bars zriedkakedy sa tam ukázal, ale nie v záujme ľudu, lež v osobnom záujme ľudárov. Napadal Komlóssiho, Rosszivala, kňazov katolíckych, len preto, že nie sú ľudarmi. Napadal slúžnvcov, notárov, úrady vôbec: nie preto, žeby snád úradné povinnosti neplnili, ale len preto, že protizákonné strašenia ľudárov blahosklonne netrpeli, lež zákonnou cestou prekazili.

No a podkrivánsky ľudár Rakovszký, ten čo? Zadal raz jeden návrh zákona *na oko* v prospech roľníkov, v pravde ale len v záujme veľkostatkárov, takých a väčších, ako je i on sám, ohľadom zníženia pozemkovej dane; keď ale opravdoví zástupcovia chudobného ľudu prehladli záhadný zámer ľudáka a návrh neprijali, potom už ani «na oko» nehovoril za ľud, lež drahý čas zákonodarného sboru márnil nápadaním čtí jednotlivcov, menovite na česť hlavného župana Szalavszkého. Urobil to nie raz, lež opätne, hodiny, a dni trvaly debatty na sneme o otázke, ktorá vlastne ta ani nepatrí. Zákonodarný sbor má zákony donášať, nie ale výroky o jednotlivých osobách. Ľudári ale hatia osožnú prácu snemu, a oni sa opováža honosiť, že pracujú v prospech ľudu. Rodáci moji, verte im, ak môžete.

A takto robia aj ostatní. A ako robia na sneme to isté pachajú v novinách. — Vám, rodáci moji, z týchto najznámejši je «Kresťan», pozrite si bársktoré číslo. Na prvej strane pri obrázku prvý je reklam redaktorov: odporúča všetkým a všade svoj ústredný sklad tovarov v hlavnom meste. Prvá myšlienka tedy je «kšeft», povolaný vrecia pátra Lepsényiho naplňovať. — To isté, keď urobia židia, je zločin, kresťanský páter to ale urobíť smie, potom nasledujú články: brízgania na židov a liberálov. Dopisy: brízgania na úrady, židov a liberálov. A z toho sa majú slovenskí čitatelia vzdeláť, poučiť, zošľachtíť? A takéto plátky potom menujú «kresťanskou spisbou.»

Ba ešte i ďalej idú; *napádajú sami kresťanských, katolíckych kňazov.* Ako kresťanský (?) píše akýsi pravdomluvív (?) v čísle «Kresťana» o ablegátovi kanonikovi Rozsivalovi, to presahuje všetky medze pomluvy. Tak len neznaboh písať môže, nie ale kresťan. Zhroziť sa musí každý poctivec nad toľkou osobnou zášťou, nad takou duševnou spustlosťou, a ľutovať musí srdečne ten ľud, ktorý pri telesnej biede svojej na takýto duševný pokrm je odkázaný.

Príď Spasiteľu medzi nás, a vyžeň pelesť lotrovskú z chrámu svojho!

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Zase varínska voľba. Táto voľba zase mátoží natoľko, že ľudári zadali proti nej petíciu. Ľudári žiadajú, aby bola varínska voľba, pri ktorej zvíťazil Rozsival, zničená na tom základe, že predseda voľby bezprávne odvrhol hlas 22-tych ľudárov, ďalej že na stranu Rozsivala zapísali 11 falošných hlasov a konečne že po určení záverečnej hodiny nebolo dovolené viac ľudárom hlasovať.

Petícia, prosba, bola vydaná k posúdeniu siedmemu posudzujúcemu odboru, ktorý čo možno najrýchlejšie rozhodne nad osudom jej, aby sa tak mysle čím skôr konečne utíšili.

Jubilárne vyznačenia. Jako vieme tohoto roku slávi náš kráľ 50ročné jubileum rakúskeho cisárstva. Z tejto príležitosti budú mnohí zaslúžení mužovia jak v Rakúsku, tak aj u nás vyznačení. Hovorí sa, že štyri uhorské grófske rodiny budú pozdvižené na kniežatskú hodnosť, okrem toho viacerí sa stanú grófmi a barónmi.

Jubilárna vojanská medailla. Kráľ na pamiatku svojho 50ročného stúpenia na rakúsky cisársky trón založil tak zvanú jubilárnu vojanskú medaillu. Túto medaillu dostanú všetci tí, ktorí od roku 1848 ho po dnes slúžili čo riadni vojaci. Medailla sa bude nosiť na červenej stužke.

Bursovna daň. Vo finančnom ministeriume vypracovali návrh zákona, ktorým sa uvedie do života bursovna daň. Jasná vláda zadá tento návrh, ľudová strana bude zase chudobnejšia, lebo zase odpadne jeden bod z jej aj tak veľmi chudobného programu. Prv než bude tento návrh zadaný, finančný minister svolá z odborných znalcov pozostávajúci odbor, ktorý predbežne prezkúma návrh.

Z Rakúska. Nový ministerský predseda gróf Thun už zväčša dokončil vyjednávania s jednotlivými parlamentárnymi stránkami. Jako chyrovať naklonil si značnú väčšinu, ktorá ho bude podporovať. Ba aj to sa hovorí, že opozícia nebude obštruovať a tak neznemožní riadny beh pojednávania rakúskej ríšskej rady.

Bulharsko a Rakúsko-Uhorsko. Bulharský panovník knieža Ferdinand dožil splnenie jednej zo svojich najvrelších túžob. Náš kráľ ho prijal na výsluchu vo Viedni. Nad týmto panuje teraz veľká radosť v Bulharsku, kde z tohoto smierenia očakávajú veľký a prajný výsledok pre krajinu.

Náš kráľ sa dosiaľ stále zdráhal do potyku vstúpiť s kniežatom Ferdinandom, ktorý svojho času bol proti jeho vôli zaujal bulharský trón, teraz sa ale, tak sa zdá, smieril s ním, čo je veľkého významu pre Bulharsko.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 8-ho a 9-ho marca. V tieto dni sa sišli vyslanci len na krátke zasadnutia, na ktorých bol ustálený pracovný poriadok asi tak, že sa 11-ho bude pojednávať návrh zákona o oslávení pamiatky vynesenia zákonov z r. 1848-ho a potom sa prejde na pojednávanie rozpočtového zákona.

Zasadnutie snemovne dňa 11-ho marca. Dnes začali vyslanci pojednávať návrh zákona o zasvätení pamiatky vynesenia zákonov z r. 1848-ho. Referent *Zsigárdy* nedrží za potrebné, aby obšírne hovoril o návrhu. Každý zná význam r. 1848-ho vynesených zákonov, ktorými sa pre vlast našu nová doba otvorila. Úfa, že stránky na bok odložia svoje strannické záujmy a jednomyselne oslávia 50ročnú pamiatku oných slávných dejov. Odporúča návrh k prijatiu.

Franc Kossuth nesúhlasí s podaným návrhom, rečník nedrží k osláveniu slavných udalostí r. 1848-ho za vhodný deň 11-ho apríla, lež deň 15-ho marca, lebo v tento deň bola vyhlásená všeobecná občianska sloboda, v tento deň bola vyhlásená sloboda tlače. Návrh prijíma síce vo všeobecnosti, pri podrobnom pojednávaní podá ale opravu, aby sa miesto 11-ho apríla oslávil krajinským sviatkom deň 15-ho marca.

Eugen Polczner tiež žiada, aby sa miesto 11-ho apríla slávil deň 15-ho marca.

Gróf *Albert Apponyi* prijíma jak vo všeobecnosti, tak aj v podrobnosti zadaný návrh.

Karol Eötvös robí tú námietku proti návrhu, že sa deň 11-ho apríla nevyhlasuje za sviatok na večné veky, jako to stálo v pôvodne zadanom návrhu. Že toto bolo vynechané z návrhu, tým vláda dokázala, že nechce mať stály sviatok na pamiatku udalostí z r. 1848-ho.

Ministerský predseda barón *Bánffy* dokazoval, že hlavne deň 11-ho apríla je významný, lebo v ten deň boli sankciované zákony o slobode a tak tento deň treba osláviť. Na *Eötvös*ovu námietku odpovedá, že tie slová, že toto deň 11-ho apríla vyhlasuje sa na večné veky za národný sviatok boli na žiadosť opozicionálneho vyslanca vynechané z prvopočiatného návrhu. Prosí návrh prijímať.

Ján Asbóth v mene ľudovej strany osvedčuje, že návrh prijíma a schvaľuje, že vláda chce osláviť deň 11-ho apríla, ten deň, v ktorý boli zákony z r. 1848-ho sankcionované.

Gejza Polónyi a Béla Barabás hovorili zato, že sa má oslaviť deň 15-ho marca.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 12-ho marca. Dnes bol návrh zákona o slávení pamiatky dejov roku 1848-ho vo všeobecnosti prijatý. Dišputa sa aj dnes okolo toho vrtela či má byť svätený deň 15-ho marca a či deň 11-ho apríla. Vyslanec Szivák jasne dokázal, že vlastne deň 11-ho apríla je dňom všeobecného sviatku lebo v tento deň sankcionoval kráľ národom vynesené zákony.

Na konci zasadnutia odpovedal minister pravosúdia Eráely na interpelláciu Mócsiho v záležitosti úžery. Minister ubezpečil snem, že vydal rozkaz, aby vrchnosti prísne trestaly a prenasledovali úžerníkov.

Odpoveď bola v známosť vzatá.

Zasadnutie snemovne dňa 14-ho marca. Dnes bol prijatý aj podrobný návrh zákona o oslavení pamiatky zákonov z roku 1848 ho. Členovia neodvislej strany aj dnes navrhovali, aby sa svätily 15-ty marec a nie 11-ty apríl. Návrh zákona bol avšak nezmenene prijatý.

Zatým sa rozhodlo, že sa 11-ho apríla bude držať spoločné zasadnutie s členami magnátskej snemovne, a na tomto zasadnutí bude prečítaný teraz prijatý zákon. Zadaný bol aj prípis, ktorým pozdraví zákonodarský sbor kráľa, prípis nebol prijatý lež navrhnuté bolo, aby bol nový vypracovaný.

S tým bolo zasadnutie skončené.

Marcové slávnosti.

Zora slobody a vetrik voľnosti zavial v našej milej vlasti pred päťdesiatimi rokami. Ujarmený, všetkých práv slobody a voľnosti zhavený ľud zatúžil po sladkej slobode a jeho výteční synovia stali mu v čelo, aby vymohli pre seba a pre svojich potomkov práva, ktoré sú mu Bohom dané už od jeho narodenia. «Sloboda, rovnosť a bratstvo» boli tie liberálne heslá, ktoré rozplamenily srdcia verných synov vlasti a pokým volení zástupcovia v čele s Ludvikom Kossuthom na diete v Prešporke vymáhali práva pre národ, zatým oduševnená mládež pripravovala národ ku veľkým udalosťam, ktoré otvorily novú dobu pre Uhorsko.

Na pamiatku tohoto hnutia, tohoto prvého vyšľahnutia plamienku slobody oslavujeme päťnasty marec. V tento deň roku 1848 zostavil uhorský národ svoje požiadavky slobody, rovnosti a bratstva v dvanástich bodoch, v ktorých žiadal národ:

sotrenie tlačovej censúry; zodpovedné uhorské ministerium v Budapešti; každoročný krajinský snem v Budapešti; rovnoprávnosť pred zákonom bez ohľadu na občanské právo a na náboženstvo; národné vojsko; rovné rozdelenie a sošávanie krajinskej farchy; porotný súd, zastupiteľstvo na základe rovnoprávnosti; sotrenie urbár-

stva; národnú uhorskú banku; skladanie prísahy vojskom na krajinskú ústavu, nevyvážanie uhorských vojakov do cudzozemsk, a nevovázanie cudzozemských vojakov do Uhorska; spojenie Sedmohradska s Uhorskom a konečne pustenie štátnych väzňov na slobodu.

Toto sú tie žiadosti, ktoré zostavili výteční mužovia vtedajšej doby a ktoré schválil národ, povzbudzovaný Petőfim, Jókaim, Irinyim. V Budapešti poprvé zatriasli putami slobody, rýčanie ozvalo sa po celej krajine a prešporský snem pod tlakom tých výjavov vypracoval žiadostiam národa zodpovedavé návrhy, prijal ich a predostrel k sankcionovaniu vtedajšiemu kráľovi Ferdinandovi V.

15. marca teda slávujeme prvé ozvanie sa uhorského národa za svoje práva slobody, rovnosti a bratstva a toho roku oslávilo Uhorsko tento významný deň dejepisu Uhorska tým s väčšou pompou, tým s väčším oduševnením, lebo od tých čias minulo práve pol stoletia.

Úradná slávnosť na pamiatku týchto slávnych udalostí bude sa ale odbyvať 11. apríla, v ten deň, keď kráľ Ferdinand V. prešporským snemom vynesené zákony potvrdil najvyššou sankciou. Naša vláda našla tým vhodný deň, v ktorý môže sláviť pamiatku veľkých udalostí kráľ s národom, čo je najlepším dôkazom úplnej shody národa s jeho pomazanou hlavou.

Toho roku jak v Budapešti tak na všetkých stranách vlasti 15. marca odbyvaly sa pekné slávnosti. V Budapešti začaly sa slávnosti dňa 12. t. m. študentským kongressom, ktorého sa súčasťníci zástupci všetkých vyšších škôl. Kongress zahájil rektor budapeštianskej university a potom rečnil povestný romanopisec Móric Jókai, jediný žijúci z tých oduševnených mladíkov, ktorí po prvé sami na svoju zodpovednosť tlačili bez predbežného povolenia censora zostavené body žiadostí národa. Rečnil ku mládeži i Jozef Madarász, už vtedajší mladý a terajší najstarší ablegát uhorského snemu. Rečníci povzbudzovali mládež ku láske k vlasti, jaká vládala srdcom vtedajšej mládeže, napomínali žiacťvo k vytrvalému učeniu, lebo len ten národ môže napredovať, ktorý má vzdelaných synov. Po slávnostnom kongresse bola hostina.

Slávnosti usporiadaly aj spisovateľské spolky.

Hlavná slávnosť odbyvala sa ale 15. marca.

V tento deň odbyvalo sa slávnostné shromaždenia spoločnosti Petőfiho v miestnosťach Reduty, na ktoré sa síšli výteční mužovia terajšej doby. V shromaždení rečníci rozpomenuli sa na slávnú dobu, na vtedajších riaditeľov osudu národa a potom ovenčili sochu Petőfiho.

Hlavnomestské občanstvo oslávilo významný deň v miestnosťach takzvanej jazdeckej školy. Tu tiež viacerí rečníci povedali oduševnené reči, oslavujúc skutky vtedajších mužov. Podobne rečnilo sa pred národným museom, na tom mieste, kde pred 50. rokami poprvé odznely ohnivá slova mládeže ku poslucháčstvu. Potom sa korpo-

ratívne tiahlo ku honvédskej soche v Budíne a odišiel ku soche Petőfiho v Pešti. Na obúh miestach odznel pekne reči a spev národnej hymny. Obe sochy ovenčili a rečnovankami a spevom pekná slávnosť sa zakončila.

Mládež ovenčila aj hroby martýrov slobody v hlavnomestskom cintoríne, pripravila slavnosť aj v takzvanej Pilvaxovej kaviarni, kde mládež pred 50. rokmi robila prípravy ku nasledujúcim veľkým dňom.

Hlavnomestskí socialisti v jazdeckej škole i pred museumom chceli vyvolať zmutky tým, že i oni začali rečniť a tiskali sa na prvé miesta, aby prekričali rečníkov. Veľký stisk zapríčinili pred museumom, kde ich polícia rozohnala. Večer chceli demonštrovať, ale ich polícia všade rozprášila a tých ktorí sa protivili, zatkla.

Budapešť je pekne ozdobená zástavami a 15. marca boly všetky obchody celý deň zavreté.

Robotnícky zákon.

(Pokračovanie.)

43. §. Tá požiadavka, ktorú robotník z robotného kontraktu má, — sem počítajúc aj jeho záruku — nemôže sa vziať ani pre štátnu pokladnicu, ani pre súkromného veriteľa pod exekúciu.

44. §. Akže sa z akejkoľvek príčiny zmenil vlastník alebo majiteľ (držiteľ) nemovitosti po uzavrení robotníckeho kontraktu straniva vybavenia žatvy, snášačky, mlatby a tlačby, ale pred započatím vybavovania tejže roboty, môže právny nástupca tie robotnícke kontrakty, ktoré jeho právny predchodca uzavrel, cestou obecného predstavenstva šiestimi mesiacami pred započatím roboty, bez povinnosti odškodnenia zrušiť, musí však aj v tomto prípade vynahradiť robotníkom tie útraty a výdavky, ktoré im následkom podujatia roboty povstaly.

Tak podobne sú aj robotníci oprávnení v prípade tom, keď sa zmena v osobe zamestnávateľa stane, kontrakt zrušiť, ale tiež len najviac šiestimi mesiacami pred dobou tou, ktorá je na započatie práce určená, a to síce bez všetkého nároku na vynáhradu.

Jestliže právny následník alebo robotníci toto právo na zrušenie kontraktu nepoužijú, tak právnym predchodcom uzavrený robotnícky kontrakt zaväzuje stránky v celom rozmere.

Ale keď sa právne nástupníctvo v takom čase udá, že sa kontrakt na žatvu, snášačku, mlatbu a tlačbu vedľa ustanovení prítomného §-u už viacej zrušiť nemôže, zodpovedný je právny nástupca čo priamy dlžník robotníkom podľa ustanovení prítomného zákona za všetky tie zaviazanosti, ktoré právny predchodca jeho robotníckym kontraktom na seba prevzal, trebárs by ony v dobe tej, keď sa nástupníctvo udalo, už boly aj vypršaly, prináleží mu však právo zpiatočného pohľadávania proti právnemu predchodcovi.

45. §. V prípade tom, keďby sa nehnuteľnosť z akejkoľvek príčiny pod správu kurátorskú dostala, prejdú všetky tie práva a povinnosti, ktoré sa vedľa prítomného zákona zamestnávateľa týču, na sekvestrikurátora,

ktorý je povinný všetky tie kontrakty, ktoré sa na nemovitost tú poťahujú, bez zmeny vyplniť.

V prípade tom, keďby sa nemovitost cestou exekúcie alebo na súkromnej verejnej dražbe odpredala, majú sa všetky tie požiadavky gazdovských robotníckych kontraktov, ktoré im z tých robotníckych kontraktov vyplývajú, čo sa poťahom na nemovitost tú uzavrely, vyrovnat a uspokojiť v rovnvej čiare s tými výhodnými polôžkami, ktoré sú v bode a) 189. §-u LX. zákonného článku z roku 1881. vypočítané.

V prípade tom, keď zamestnávateľ pod konkurs upadne, majú sa všetky požiadavky robotníka, ktoré mu z robotníckeho kontraktu plynú, považovať za dlžoby konkursualnej massy (2. bod 48. §-u XVII. z. č. z r. 1881.)

V. hlava.

O poľnohospodárskych nádenníkoch.

46. §. Medzi zamestnávateľom a nádenníkom môže sa kontrakt aj ústne uzavreť. Ustálenie podmienok kontraktu tvorí predmet slobodného dohodnutia stránok a závisí úplne od ich vôle. Také ustálenia však, ktoré sa protivia zákonu alebo právomocenskému predpisu, sú neplatné.

Taký kontrakt, ktorý zamestnávateľ uzavre s takou osobou, ktorá nemá robotníckeho listu, — ačkoľvek by ho mať povinná bola, — nemôže sa pred administratívnou vrchnosťou v platnosť uviesť.

47. §. Nádenníka môže zamestnávateľ najat aj skrze takého poverenika, ktorý je oprávnený poriadky robiť, alebo aj skrze také svoje medzítka, ktoré ku vedeniu dozoru upotrebuje. Nádenník môže aj skrze svojho poverenika uzavreť kontrakt, keď skrz nebo svoj robotnícky list zamestnávateľovi odovzdá.

48. §. Nádenník je povinný pri najatí svoj robotnícky list, akže to najímateľ žiada, odovzdať. Zamestnávateľ je povinný tento robotnícky list ochrániť a takový po zakončení roboty robotníkovi prinavrátiť. (60, 63. §§).

Jestliže sa robotnícky list medzi rukami zamestnávateľa ztratí, musí on znášať útraty vystavenia druhopisu.

49. §. Akže sa ohľadom trvania práce iné zreteľne nevymienilo, má sa vždy jednodenná robota rozumeť.

Nádenný čas — šichta, robota — nádenníka ráta sa od východu slnka do západu slnka jestliže sa straniva toho medzi stránkami iné dohodnutie nestalo, na ktorý čas ponechá sa nádenníkovi cez poludnie jedna celá hodina, a od 15. apríla do 30 septembra tak ku raňajkám ako aj k olovrantu pol-pol hodiny odpočinku. (60 §).

50. §. Zamestnávateľ povinný je najatého nádenníka do roboty prijať, jeho plácu za robotu a patričnosti mu svedomite vydať. (60 §).

Nádenník je povinný plniť prácu tú, pre ktorú bol najatý, alebo keď sa práca tá z akejkoľvek nepredvidanej prekážky plniť nemôže, inú skrz zamestnávateľa určenú gazdovskú prácu. Jestliže zamestnávateľ nádenníka takto zamestnávať nemôže alebo nechce, tak sa mu

má vedľa času v robote skutočne vybaveného pomerná čiastka jeho vymienenej pláce v jednej-, v dvoch alebo v troch štvrtinách vyplatíť, a keď nádeňník aj stravu mal dostať, náleží mu za predpoludňajšiu prácu obed a za odopoludňajšiu večera (60., 63. §§).

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Zpod Choča, 9. marca 1898.

Otený Pán Redaktor!

Ešte sú tomu neni dva roky, čo v našej stolici oravskej, vo viacej obciach pozakladali tak zvané konsumové spolky, predpokladajúc a vopred kochajúc sa tou nádejou, že pomocou týchto spolkov po prvé vyženú židov do Amsterdamu a po druhé, že z čistého skvelého kupeckého zisku budú stavať zlaté zámky.

Aby ale čím skôr jejich konsum prišiel do rozkvetu, zvolený bol výbor zo stránky Judárov, ktorého cieľom bolo chodiť z dom do domu po okolitých obciach, aby tak lichotením vylúčil od jednotlivcov na základinu aspoň po jednej korune, — pričom neobišli ani chudobné vdovy, siroty a slúžobnú čeliadku, — pri ktorej príležitosti sľubovali a uisťovali prispievajúcich údov, že v krátkom čase zo skvelej ročitej dividendy čili čistého osuhu veľké pemaze vyhrajú, — pravda že takýmto podvodným a lstivým slovám náš ubohý ľud uveril a sadnul na lep.

Čo sa ale tak chytro nestalo?

V mestečku Veľká Ves obchodník konsumu, istý Michal Mlinarčík vyučený mužský krajčír — v tak krátkom čase už zo sobieraných príspevkov vyše *dvetisíc jedynsto osemdesiat* korún zpreneveril — proti ktorému sa už aj zaviedlo súdodobné vyšetrovanie.

V tomto istom čase, aj v inej obci obchodník konsumu viacej než *šesťtisíc korún* zpreneveril, tento ale prv než by boli súdodobne proti nemu zakročili, zmiznul z obce, a nevedieť doposaváď kam sa podel, a takáto pohroma konsumu ide z obce, do obce. Príslovie hovorí: „neumelý doktor hotový kat“ a preto cteň krajania poslušchajme múdre rady všetkých cteňov „Opravdovému Krestana“, nedajme sa sviest Judárom, kupujme potrebné články u riadných vyučených kupcov už či sú to krestania alebo židia.

Mal som príležitosť v tieto dni sísť sa s jednou ubohou vdovou, menom Katrenou Madera z obce Istebné, ktorá keď o smutnom upadnutí konsumu vo Veľkej Vsi počula, a do ktorého ona *dvadsať korún* na základinu uložila, — vlasy z hlavy si trhala, — a čo bude robiť ubohá slúžobná čeliadka, ktorá tiež svoje mozole tak nemilo Bohu do pazúrov podvodných konsumových Judárov uložila? — Či by nebolo lepšie, keby sa Michal Mlinarčík bol pridržiľ svojho remesla a bol radšej šil kňazské reverendy? Som s úctou!

Kubínsky.

Liptovská Tepla, 10-ho marca.

Veľuctený Pán Redaktor!

S veľkou radosťou chytám každú nedeľu tento oníšený časopis do ruky, z ktorého opravdové ľudomstvo plynie a ktorý búrenia nesvedomitého „Krestana“ peľne zavracia.

Tentoraz aj ja chcem pár riadkov napísať. Niekedy zo zvedavosti čítam aj toho divého „Krestana“, tak som ho aj včera vzal do ruky a medzi iným aj to som tam čítal, že socialismus, anarchismus a všetko zlé pochádza od židov a od talmudu, v tom samom článku volá pisateľ talmudskými pankhartami.

Že pán farár vie, čo je pankhart, o tom som presvedčený, pochybujem ale, žeby vedel, čo je talmud. Aj o tom možno pochybovať, žeby vedel, čo je to ten katechismus, lebo keby vedel, čo je to ten talmud alebo katechismus, tak by inakšie písal, nehuckal by ustavične a nepopúdzal k nenávisti, lež by radšej k láske navádzal ľudí.

V predošlých rokoch sme tu jako bratia žili v láske a svornosti a teraz by ľudári každého, kto s nimi nedrží, v lyžičke vody utopili. Začínajú sa už ale chvala Pánu Bohu zavedeným oči otvárať a už len málo väzí v slepote duševnej. Pravdivosť týchto slov dokázala aj posledná voľba v Ružomberku. Z našej obce hlasovali na pána Angyala 28-ti a na Hlinku len horko-fažko s veľkým namáhaním podarilo sa 10 hlasov sossberať.

Na Hromnice, v deň po voľbe pán farár v kostole s kancľa preklínal všetkých tých, ktorí nehlasovali na ľudového kandidáta. Toto je veľmi nábožný skutok a pekná vec od duchovného pastiera. Jedon gazda, ktorý teraz po prvý raz dostal hlas, vyslovil sa, že jak ľudári vyhrajú, že bude na liberáloch hnoj vozit Chudiaka ale zastihol za tieto rúhavé slová dvojaky trest. Za prvé mu pri hlasovaní neprijali hlas, lebo bol chybné zapísaný a za druhé zdochol mu kôň, tak že teraz už nemôže ani len na koni hnoj vozit, tým meň na liberáloch, ktorí pri voľbe skvele zvíťazili.

Teraz máme teplé časy, oziminy dobre nestoja, ale sa úfame, že nás Pán Boh neopustí a popraje nám prajného počasia, ktoré siatiny napraviť.

Jak ráčite dovolit, aj druhý raz zašlem pár riadkov. *)

Zostávam s úctou

Ján Svedomitý

Čaca, dňa 10-ho marca.

Otený pán Redaktor!

V 7-mom čísle „Krestana“ ktoré sa mi náhodou do ruky dostalo v chýrniku stálo: Stefan Beňáč tento výborný kňaz a neohrozený ľudák musel sa pre nemoc z Budapešti navrátiť a zaujal svoje miesto na Čaci. Že menovaný neni žiadon výborný kňaz, to vysvitá z toho, že za prvé kňaz, ktorému sa tiaži sväté náboženstvo v školách vyučovať, ačkoľvek je zato platený a miesto toho radšej v konsume sedí a petrolej predáva, jako to prv robil, nemôže byť pomenovaný príkladným kňazom. Za druhé kňaz, ktorý ľud miesto v bázni Božej vyučuje politike a nepriateľstvu proti každému, ktorý neni ľudák, zaslúži každé meno, len nie meno kňaza. Za tretie tá nemoc pána Beňáča tiež nebola tak tuhá, lebo kto môže z Čace každú chvíľu, hneď po navrátení sa z Budapešti, do Nového Mesta vo volebných záležitostach cestovať, ten je vŕecko len nie nemocný. Ale jak sa mne zdá, pán Beňáč nebol suci v budapeštanskej redakcii za dôverníka, a listy odpisovať, ku čomu by sa najlepšie bol hodil, sa mu tiažilo, tedy ho poslali domov. Pán redaktor Krestana pravda banuje že takového robotníka stratil, my ale banujeme, že mu pán Boh Všemohúci lepšieho zdravia nedal, čoby bol v Budapešti zostal.

*) Bude nás tešit.

Jako som počul, bola pri navrátení pána Beňáča na čacanskej fare strašná radosť. Kíšasonky, u ktorých je Beňáč veľmi obľúbeným, nevedely čo majú robiť. Pán veľkomožny prepošť sa vraj pri odchode Beňáča mal vysloviť, že je rád, že sa ho striasol: jak ale z Budapešti prišiel, hneď ho nazpät vzal. Pýtate sa pán redaktor že prečo? — Lebo mu to vyššia hlava, ktorá v čacanskej fare rozkazuje, ba aj matriky vedie, rozkázala. A takému rozkazu sa aj pán veľkomožný podrobiť musí, lebo ináčej beda!

Teraz v pôste sú v našom chráme Pána všelijaké pobožnosti, ku ktorým sa náš bohabojný ľud rád a hojne shromažďuje. Na dedinách tiež odbavujú litanie a všelijaké iné pobožnosti. Jedno však som počul, čo sa nepatrí a mňa veľmi smúti. V blízkej obci Osčadnici že vraj jakýsi sedliak, ktorý pred pár rokmi vo fare voly pásol, chodí po chalupách a vyučuje sväté náboženstvo, volajú ho Krk. Ja som s pánom farárom aj s pánom kaplánom známy, oba sú statoční ľudia a keby vedeli, nedovolili by, aby jedon človek, ktorý sám ledva čítať zná, po chalupách chodil a náboženstvo učil. Vec sa ale bude takto mať. Krk, ktorému sa robiť ťažko, chodí po domoch, aby od chudobného neučeného ľudu ešte ten posledný groš, ktorý si krvave vyrobí, vydriapal a tak svoju kapsu vyplnil. Myslím ale, že jak pán farár sa o jeho účinkovaní dozvie, potom ho náboženstvu naučí, čo by mu treba bolo.

Mali sme veľmi ľahkú zimu, daj Bože aby nám na ozimkách škodu neurobila.

S pekným pozdravením Čacan.

Orava, dňa 10. marca, 1898.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Kto sa z ctených čitateľov nášho milého „Opravdového Kresťana“ pamätá na to moje predpovedanie, v ktorom som ľudovou stranou založeným potravným spolkom, takzvaným konsumom nie dlhý život predpovedal, ten uzná mi, že som bol pravdomluvný, lebo moje nedávne predpovedanie sa už plniť počína.

S dlhánskeho konsumu zutekal konsumista (obchodný obstarateľ), že vraj pre veľký neporiadok v obchode konsumu.

Veličianský konsum pre nedostatok 1900 zl. vrehnosť spečatila.

Na Bzinách nevedia a nemôžu záverečné účty zložiť a spracovať.

Tieto tri konsumy predbežne takto hľa smutne stoja; a ostatné zaiste tiež takto, alebo smutnejšie. Nie div, keď v konsumoch vedú obchodkrajčieri, šustri, ktorým sa nechce remeslo prevádzkať; nechce sa im robiť a myslia si, keď zaujú látať a podošvy flekovať, že je to dostatočná veda ku kupectvu. Mysleli si zakladatelia konsumov, že keď vraj židia s osohom kupčia, že taký šuster lebo krajčír, keď bol tri-štyri roky učňom, ten už bude zázraky vyvádzať v konsume! A kdeže majú odborné kupecké školy, ktoré každý žid skončil? nejde to tak ľahko, jako si ľudári myslia. Potrebná je odborná učenosť, spôsobnosť, rozumnosť aj v konsume.

V Hruštine vraj tamejší rektor, čo vedúci konsumu dostal dvesto zlatých na minulý rok honorár. Nuž jestli tak usilovne pracuje v konsume, jako usilovne agitoval proti tamejšej štátnej škole, — teda zaslúžil ten honorár; — jako ale vyzerá jeho škola a jaký výsledok je vstave v nej preukázať, to si môže zas každý myslieť, kto sa rozumie mečo do výučby. Lebo jakokoľvek malý kupecký obchod potrebuje mnoho ustávania a práce, tým

viac taký, v ktorom dvesto zlatých honorár môžu dať; — lebo kdeže sú dividendy? O spomnutých hore troch konsumoch zdelenu správu, podaly chýr už i noviny „Budapesti Hirlap“ v čísle 65-om zo dňa 6-ho t. m.

Po tejto zvesti sdelím niečo o počasí u nás.

Zima, ktorá nebola síce príkrá ale dosť stála, sa pominula a začiatok jary sa ukazuje pekný. Deň 40 mučedelníkov a na Gregora bol pekný a príjemný; z toho u nás starí ľudia predpovedajú včasnú a peknú jar, ba celý marec príjemný.

Zemiaky sú u nás po 2 zl. starý cent; jačmeň po 3 zl. až 3 zl. 60 kr. stará miera; ovos po 2 zl. až 2 zl. 40 kr Krm počná chybovať; — statok vyšiel do ceny ale je biedne vyzimovaný.

Orať už začínajú, — práca jarná nebude ťažká, lebo snáhu nebolo veľmi mnoho a zem je nie sležaná. Starí ľudia ale predpovedajú, že keď je ľahká oračka, úroda nebude chýrna. Všetko je ale v rukách Božích, — a úfame, že dobrý Boh zhladne na našu úbohu Oravu a štedrú úrodu udelí nám.

V zdravotnom ohľade nie chýrne sa máme; na mnohých miestach medzi deťmi panuje nemoc: sypanice a ovčie kniabne. Niekde horúčka, ba aj influenza až pri husto. Pritom všetkom ale smrtných pádov sa málo udáva.

S úctou Furman.

BESEDNICA.

Čierna láska.

Dedinský príbeh.

Je tomu už vyše tridsať rokov, čo sa nasledujúci príbeh v jednej obci odohral. — Starý strýc, ktorý k nám do mesta zavítal, vypravoval nám ho — takrečeno ešte jako sa povedá za tepla — a vzbudil všeobecný zájem. Ja bol som vtedy ešte malý chlapec, a vypravovaná udalosť vstúpila sa mi tak v pamäť, že ju ešte po rokoch žive pred očima mám. Jako viem, nebol tento pamätihodný príbeh ešte uverejnený a preto som to prevzal na seba. Snáď ešte niektorý z jeho účastníkov žije, musím však podotknúť, že ani mesto, ani mená nie sú hodnoverné. — Jestli čitateľ v nasledujúcom dačo zvláštneho zbadá, nech si pomyslí, že pred triadsiatimi rokmi ešte iné pomery povonkove vládali než teraz.

* * *

V dedine N. zomrela nádennička a zanechcela syna, hrdinu tejto udalosti. Francko bol sotva desať rokov starý, keď mu matka zomrela. Bol to pekný chlapec s s hnedýma bystrými očima a čiernými vlasmi. Bol práve tak švarným — jako nešťastným. Sirota a k tomu nemanželské dieťa, to bolo smutné, veľmi smutné. Či nebohá žena mala príbuzných, a kde títo žili, o tom nemohol žiaden zprávu podať. Ubobý Francko, čo sa malo z neho stať? Obec bola chudobná, ba veľmi chudobná, avšak decko nemohla predsa vyhnáť, alebo hladom nechať zomrieť. Konečne uzavreli susedia s rychtárom v čele, aby decko bolo odovzdané obecnému pastierovi. Dedinskému učiteľovi bolo chlapca síce ľúto, lebo bol i vtipným. Keby bol mohol študovať! Učiteľ mal sám hromadu dieťok a tým niekoľko zámožnejším susedom ani nenapadlo ma úbohú sirotu len jediný krajciar obetovať. Kto by ho bol teda vydržoval?

Sotva že teda chlapec škole odrástol, musel Francko dobytok pásť. Keď mal slobodný okamih, to sa bez určitého cieľu potuloval. V lese, u potoka, v poliach. Boh vie, kde všade. Mal len jediného priateľa, vlastne priateľkyňu, to bola Maria, dcéra dedinského rychtára, s ktorou niekoľko rokov školu navštevoval a s ktorou sa často hral, keď bola ešte jeho matka na žive a v dome rychtárovom posluhovala. Tu ju Francko často vzal so sebou a obe dievky sa spoločne hraly. Tak prešlo niekoľko rokov, a tu obecní pastier zomrel.

Teraz nastala zase otázka, čo sa má s Franckom stať; bol teraz sedemnášť rokov starý. Múdri dedinčania nechceli však svoj dobytok tak mladému pastierovi sveriť, a aj o toto miesto hlásil sa starý prístipkár, ktorý by bol tak jako tak čo najskôr jako k práci neschopný obci za obťaž padol. Konečne rozhodli sa susedia za prístipkára. Ponevác Francko bol mužný, silný mladík, umienil si rychtár, že ho čo sluhu do svojho domu prijme.

Jaká to veľkomyslnosť! Avšak hlava obce bola chytřejšia, než sa zdalo.

S Franckom doslal rychtár riadneho robotníka, ktorému krom stravy a bytu nemusel nič platiť, mimo to bol rychtár pre toto dobrodenie chválený. Francko nebol s touto zmenou svojho postavenia ani najmenej nespokojný. Už z toho jednoduchého dôvodu, že sa k Márii, ktorá ešte len pätnásť rokov čítala, priblížil. Tá bola pravá „dedinská kráska“ a na svoj vek už veľmi vyvinutá. Jako vidno, bol Francko blízko toho, aby svoju prvú lásku prežil; chytrý sa však stalo inak. Oba mladí ľudia ešte sotva upevnili svoju lásku, keď im rychtár čiaru cez účet učinil. On totiž spozoroval, že sa Francko jeho Márii veľmi ľubi. Tomu sa musel koniec učiniť! Ale Švehlár, tak sa rychtár menoval, bol prehnaná liška. Mladíka len tak jednoducho z domu vyhodil — to nešlo, lebo k tomu nebolo príčiny, ponevác Francko bol poriadny a svedomitý čeladník. Preto prišiel Švehlár na iný prostriedok, aby sa Francka z domu zbavil. Do dediny prichádzal časom z mestečka, asi tri hodiny vzdialeného kominár, aby dedinské komíny dôkladne vyčistil. Keď ale majster Klas, tak sa menoval kominár, sa opäť raz ukázal, mal s ním rychtár dlhú tajnú rozmluvu, ku ktorej bol pozdejšie tiež i Francko pozvaný. Ten k nemalému svojmu prekvapeniu zvedel, že ho rychtár vo svojom dvore nemôže potrebovať a že je na čase, aby sa riadnemu remeslu vyučil, žeby sa mohol svetom slušne prečesť, než by musel cudzím ľuďom na obťaž pripadnúť. Toto riadne remeslo je vraj majster Klas hotový ho vyučiť.

Možno si predstaviť prekvapenie a potešenie úbohého mladíka! Opustiť dvor, Mariu viac nespatriť! Chcel odporovať, avšak rychtár obrátil sa k nemu chrbtom s podotknutím, že ho nemôže potrebovať, ostatne je vraj už všetko vyjednano, každý odpor marný a majster Klas že ho odvedie jakmile svoju obchôdzku v okolných obciach skončí. Tak nechal Švehlár Francka celého zdeseného stáť, zavrel dvere na kľúč, zapálil si fajku a prešiel poliami, vnútri potešený, že sa úbohého mladíka chytrý zbaví.

* * *

Je predsa niečo zvláštneho v ľudských úmysloch a plánoch. Často sa nám zdá, že sme niečo tak jemne napriadli — a predsa sa to nezdarí. Chceme ujsť niečomu hroznému — a vrazíme priamo do toho!

Podobne sa viedlo i domýšľavému rychtárovi Švehlárovi. Predvidal milostný pomer medzi jeho dcérou a úbožiakom Franckom a chcel ho hneď v zárodku po-

tlačiť — nevedomky ho však podporoval a priviedol ku zralosti.

To sa stalo takto: keď Francko rychtára opustil, blúdil jako spitý v širom poli, prišiel k rybníku a až k brehu, kde sa značne hlboké miesto nachádzalo. Maria videla ho z domu vychádzať zdeseného; jeho obličej bol jej nápadným a šla za ním. Francko zostal náhle na brehu stáť, a tážal sa sám seba, či by nebolo pre neho lepšie, jedným skokom celému jeho biednemu životu koniec učiniť. Zrazu ho niekto chytil za ruku. Francko se uľaknute obrátil a spatril sa tvárou v tvár s Mariou.

„Pre Boha, Francko, čo ti je? Si na smrť bledý, si nemocný, alebo si sa s otcem pohádal?“ vykrikla dievka.

Teraz počal Francko, vykladať, jako ťažko odchádza, jako je mu celý život a celý svet protivný, keď nebude môcť Máriu každý deň vidieť. Nato oba horko plakali, jeden druhého bozkávali a sa opäť utíšili. Konečne dohovorili sa proti otcovi s tým predsavzatím, že od seba neupustia, nech sa čokoľvek stane. To bolo všetko veľmi pekné, nemenilo ale nič na skutočnosti, že Francko musel z domu. Ačkoľvek sa Francko vysoko zaprisahal, že je mu každé remeslo protivné a kominárské snáď najprotivnejšie, predsa sa oba konečne rozhodli, aby len k majstrovi Klasovi predbežne išiel. Ináč čože iného mu zbývalo? Peňazí nemal, sotva potrebné šatstvo. Maria ho tiež tešila, že bude mať príležitosť so svojim majstrom častejšie do obce prísť. Kedy-tedy sa zase budú vidieť. Tak chcela Maria svojho otca ešte obmäkčiť. Bola jedinou dcérou a platila tiež niečo v domácnosti a to tým viacej, lebo vlastne ona celé hospodárstvo viedla, ponevác jej matka bola pred rokom zomrela. Konečne usjednotili sa oba, dľa možnosti tajne sa potkať a jeden druhému dopisovať. Stará posolkyňa mala sprostredkovanie listov obstarat, ktorú často s rôznymi odkazami do mestečka posielali. Jako vidieť, je láska na vonkove práve tak vynálezavou jako vo veľkom meste. Konečne po tejto dôležitej rozmluve mladí ľudia sa vrele objali a v bozkoch sa rozlúčili.

* * *

Majster Klas, terajší udrzovateľ Franckov, nebol zlý človek, — naopak! Pilný robotník, plný veselosti, k tomu široko ďaleko jediný kominár. Vzdor všetkému mal však majster Klas predsa dve veľké chyby, ktoré by ho boly už dávno zničily, keby po boku jeho nestála rázná a sporivá manželka. Majster Klas miloval totiž dobrý dúšok a časom si tiež rád v karty zahral. Na šťastie bdela nad ním prísne jeho žena a tak sa zriedka stávalo, že sa majster Klas zapomenul. Pani Veronka neznala žartu a keď raz majster Klas prišiel bez krajiara domov, zbila ho tak, že sa za niekoľko dní nemohol do žiadneho komína vyškríabať. To si zapísal majster Klas za ucho a len veľmi zriedka svojim náruživosťam vyhovel. Na nového prichodiaceho hľadela majstrová zpočiatku len tak cez plece

„Načo, do čerta, je tento darmožrút?“ prehodila hundrajúc.

Keď sa ale Francko rozličenou prácou v kuchyni a v záhrade užitočným ukázal, bola prívitejšia. Tiež mal teraz i Klas kontrolóra pri boku, ktorý musel prísnu a podrobnú zprávu podávať manželke, kde a jako sa pracovalo, či sa mnoho vyrobilo a jako si pán majster počínal a či a kde si chlipnul.

Ostatne nemal si Francko načo sťažovať. Manželia boli bezdetní a žili v malom vlastnom domku v najkrajšej časti mesta. Keď nebolo čo robiť, mohol Francko časom svojim naložiť jako chcel. Nové toto živobytie sa

mu však predsa neľúbilo. Kominár! Postrach malých detí, výsmech mladých a starých — jako to v obci už inak nenie. Tak ubehol asi rok a Francko zaoberal sa vážne plánom, že svojmu majstrovi utečie a opäť nejakú službu v gazdovstve si nájde.

Mariu videl teraz už len zriedka, lebo od jeho odchodu z rychtárovho dvora, stihalo ho jedno nešťastie za druhým. Najprv vybořela maštal, potom mal rychtár so svojím susedom, „hrdzavým Petrom“, jako ho pre barvu jeho vlasov nazývali, pravotu pre medzu na poli, konečne ťažko onemocnel a veľmi zvoľna sa zotavoval. Posledná okolnosť dopadla tiež i na Francka ťažko, ak-práve sa mohol následkom nemoci rychtárovej len zriedka s Mariou zísť. Tak nebolo ani pomyslenia, aby sa do vypovedaného dvora späť vrátil, lebo Švehlár nechcel o Franckovi ani slyšať a každú náražku od svojej dcéry na Francka s hnevom a zlostou odmietol. Tu nastúpila udalosť, ktorá osud milencem pamätihodným spôsobom rozhodla

(Dokončenie nasleduje.)

Kráľovský dvor v Budapešti. Jeho veličenstvo kráľ dňa 10. apríla príde do hlavného mesta v sprievode viac arcikniežat, aby na druhý deň t. j. 11. apríla prijal v kráľovskej palote slávnostný hold zákonodarstva a hlavného a sídelného mesta Budapešte. V tento deň z príležitosti 50ročného jubilea sankcionovania zákonov roku 1848. vyneseno obecenstvo hlavného mesta pocti kráľa veľkolepým faklovým pochodom, práve tak ako to bolo počas 25ročného jubilea korunácie. V tento deň celé mesto skvele ozdobia zástavami. Podrobnejšie body sviatočného programu ustáli vláda a právomocnosťou hlavného mesta.

Chorobný stav arcikňažny Štefanie, vdovy po korunnom princovi Rudolfovi, ktorá, ako známo ochorela na zapálenie pľúc, v poslednom čase natoľko sa zlepšila, že lekári teraz už ani zprávy nepodávajú o jej chorobe. Chorá arcikňažna potrebuje síce ešte veľkú operáciu, ale je už von z nebezpečia.

Kráľovské vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ za uznanie mnohoročnej služby udelil strieborný zásluhný kríž Janovi *Sloboda*, prisažnému v obci Radošovec (nitr. stol)

Dcéra arcikniežata Fridricha, arcikňažna Natália v posledné dni ťažko onemocnela v Prešporke, tak že ku nej povolali viedeňskych profesorov. Chorá arcikňažna je štvrtou dcérou arcikniežata Fridricha, ktorý stále býva v Prešporke.

Smrť. Bývalý rakúsko-uhorský veľvyslanec v Berlíne gróf Imrich Széchenyi zomrel dňa 11. t. m. v Budapešti. Jeho veličenstvo kráľ Franc Jozef, nemecký cisár Vilhelm a cisárovná Viktoria telegraficky vyslovili rodine svoju sústrasť. Zosnulý diplomat bol 74ročný. Na jeho pohrabe, ktorý sa odbyval dňa 12. t. m., dal sa zastúpiť kráľ a nemecký cisár. Po posvätení mrtvolu odviezli do Nagy Czenku, kde zemské pozostatky býv. veľvyslancu uložili do rodinnej hrobky.

Pensijný ústav pre konfessionálnych profesorov a učiteľov. Minister výučby Wlassics založil pre profesorov a učiteľov konfessionálnych stredných škôl krajinský pensijný a podporujúci ústav. Vyjmúc rehol-

niekych rádo, ktoré majú vlastné základiny, z celej krajiny už mnohí hlásili sa za členov pensijného ústavu, ktorý už viacerím aj podpory udelil. Ústav má doteraz 607 členov, z ktorých 19 dostávajú pensiu.

Főispán Szalavszky ranený. Jako sme posledne sdělili, vyslanec Oskar Ivánka za svoju urážlivú reč v sneme nechcel dať zadost účinenie Szalavszkému, načo főispán Szalavszky v telegramme vyhlásil Ivánku za lhára a zbabelca, ktorý urážať vie, zadost účineniu ale vyhýba. Na toto potom Ivánka vyzval Szalavszkého na duell, ktorý sa v jednej budapeštianskej kasárni odbyval na pištole dňa 11. t. m. Ustálili dvakrát streliť s diaľky 20 krokov a s pokročením 5 krokov. Najprv strelil Szalavszky, ale netrafil, potom Ivánka vypálil svoju pištoľ a trafil Szalavszkého do ľavej nohy. Guľa vrazila do kosti pod kolenom blízko jablka. Prítomní lekári zistili, že rana je nebezpečná a preto odviezli ťažko raneného župana do nemocnice Červeného kríža. Szalavszky po duelli sa hneď tak dobre cítil, že vlastnoručne napísal karotku svojej panej, v ktorej ju povoláva na večeru do nemocnice s poznamenaním, že sa dľa okolností dobre cíti. Szalavszkého ošetrujú v nemocnici čo najstarostlivejšie a jeho pani stále bdie pri ňom. Guľu ešte nevytiahli, ak-práve lekári nedržia za vytvorené, že hľadaná guľa hneď po výstrele vypadla z rany, čo by veľmi obľahčilo liečenie. Ostatne pomocou Röntgenovskej fotografie s celou istotou budú vstave zistiť, či guľanachádza sa ešte v rane, alebo nie a na ktorom mieste. S operáciou však musia za niekoľko dní počkať, dokiaľ sa rana hojiť začne. — Krvavý výsledok sensacióneho súboja vzbudil vo všetkých kruhoch veľkú sústrasť. Medzi prvými, ktorí Szalavszkého v nemocnici Červeného kríža navštívili, bol ministerský predseda b. Bánffy, za ním nasledovali všetci členovia uhorskej vlády, potom navštívili raneného főispána skoro všetci výtečníci verejného života, generáli, veľmoži, vyslanci, vysoko postavení úradníci a knazia. Sústrasť naproti Szalavszkému javí sa nielen v hlavnom meste, ale všade tam, kde főispána znajú. Tak obyvateľstvo stolice trenčianskej, hneď ako rozniesla sa zvešť o výsledku súboja, so všetkých okresov telegramm za telegrammom posielala županovi, vyslovujúc mu svoju sústrasť a dôveru. Dvesto mešťanov slob. kráľ. mesta Trenčína poslalo vrelý telegramm ranenému főispánovi uisťujúc ho, že prechovávajú nezlomnú dôveru oproti nemu a prajú mu čím skoré šťastné zotavenie. — Z mesta Prešporku bola u raneného főispána deputácia pod vedením vyslanca Neiszidlera a mešťanostu Dröxlera, ktorá vyslovila főispánovi sústrasť mešťanstva prešporského a svoju nezlomnú dôveru naproti nemu. — Zastupiteľstvo obce Felső-Szeli (prešporská stolica) v svojom mimoriadne svolanom valnom shromaždení na návrh tamojšieho kňaza Jána Endreffyho odhlasovalo svoju bezpodmienečnú dôveru a úctu naproti főispánovi Szalavszkému. I z iných miest krajiny dostáva chorý nadžupan stá a stá telegrammov a listov, v ktorých mu jeho ctitelia vyslovujú svoju sústrasť a želajú skoré uzdravenie. — Smele možno rieciť, že dosavád sotva proti komu javíly všetky vrstvy spoločnosti takú úprimnú sústrasť, jako naproti Szalavszkému a to je ranenému főispánovi najkrajším zadost účinením.

Ladislav Benkeő zomrel. Najúhlavnejší nepriateľ főispána Szalavszkého, Ladislav Benkeő, ktorý všemožné obviný kydal na Szalavszkého a tiež nedokázal, v noci zo soboty na nedeľu zomrel v Nitre. Rano našli ho v posteli mrtvého. Koncom minulého mesiaca pre utrhačstvo ako obžalovaný stál pred nitrianskou súdnou stolicou a tu ho v druhý deň pojednávania porazilo, ale o niekoľko dní sa zotavil. V sobotu ešte prechádzal sa po meste a rano bol už mrtvý.

Ako chcú Békésania riešiť sociálnu otázku. Hospodársky spolok békésskej stolice v poslednom svojom zasadnutí uzavrel, že cestou právomocností zavedie rozsiahlu akciu, aby zákonodarstvo riešilo sociálnu otázku tak, žeby sa kňazské majetky podelily v parcelách medzi chudobných ľudí. — Na to je veru málo výhľadu, lebo vláda podelenie kňazských statkov nemá ani len v úmysle.

Virilisti peštianskej stolice. Najväčší virilista v peštianskej stolici je arcibiskup Császka, ktorý platí 45.321 zl. dane; za tým idú: princ Filip Sachsen-Koburg-Gotha 29.084, gróf Alex. Vigyázó 25.361, barón Des. Prónay 21.614, biskup Schuster 21 252, barón Sig. Schossberger 16 833 atď.

Kto je dvoma nohama už v hrobe. O Eduardovi Hublerovi, občanovi jedného amerického mesta možno skutočne povedať, že je už nohama v hrobe. Asice pri jednom železničnom nešťastí odtrhlo mu obe nohy a Hubler dal svoje nohy tak ako sa sluší pochovať do hrobu. Na pohrabe ňoh shromaždilo sa hodne zvedavého obecnstva.

Proti opilstvu zaviedli v Anglicku mnohé propešné poriadky. Neďaleko Birminghamu založili obecní hostinec a sriadili dve hospodárstva. Ponevác tieto hospodárstva tak sú spravované, že správca nemá na tom žiadneho osuhu, aby hostia pili, naopak on je zodpovedný za všetky prípady opilstva, má to na mravnosť toho okresu znamenitý vplyv. Ako alkoholismus pustoší v Anglicku, to jasne vysvitá z poznámky časopisu „Prometheus“. Professor Pellman v Bene dokázal, že istá Ada Jurke (nar. 1740), ktorá pila, kradla, túlala sa, zanechala potomstvo 834 osôb a z tých bolo 709, ktorých úradne stcpovali. A z tých bolo 106 nemanželských detí, 142 žobrákov, 64 čo prijímali almužny, 181 ženských zlého chýru pre vraždu odsúdených. Za 75 rokov stála táto rodina štát na podpory, žalárne trovy, nábrady atď. asi päť millionov mariek.

Francúzske zápalky. Jako známo, výroba siriek vo Francúzsku je štátnym monopolom a niemenaj je vedomé, že tieto erárne zápalky vyznamenávajú sa najhoršou jakosťou. Parížsky vtip rád berie si ich na mušku, ale stále dosavác bez praktického výsledku. Ostatne pri veškerej chatrnosti svojho tovaru majú francúzske sirikárne znamenitý osuh. Vlni vyrobeno bolo vo Francúzsku 28.422,242.250 zapáliek a síce 27.006.377.050 z dreva a 615,865.200 z vosku. Výdavky na výrobu obnášaly 3,394,270 frankov. Million siriek stojí štát 195 frankov a predáva sa za 900 frankov. Takto činil vlni zisk z predaju siriek 20 millionov frankov. Zápalky, ktoré sa nechytajú, vynášajú najviac, lebo sa ich potrebuje mnoho.

Mačka ako rozširovateľ nemoci Jeden anglický lekársky časopis v poslednom svojom čísle napomína svojich čitateľov, aby počas zúrenia nemoce difteritisu veľmi opatrne zachodili s mačkami. V Bringthone v dobe poslednej epidémie všetky prípady onemocnenia na difteritis, udaly sa v uliciach Elm-Grove a Soutkove. Z tohoto možno uzatvárať, že príčinou byly miestne pomery. Odrastení práve tak ochorievali na nemoc, ako deti. Mlieko nemohlo byť príčinou nemoci, lebo bolo kupované z rozličných miest. Domy tiež zodpovedaly požiadavkám zdravotníctva. Ale v každom dome bola chorá mačka. Mačky kašľaly, trpely boľast pri prezieraní a veľmi schudly. Niektorí mysleli, že ich mačky sú otrávené. Mnoho mačiek zahynulo tcuto nemocou. Zdravotnícky úrad vyšetril a ustálil, že mačky preniesly difteriu na ľudí a napomenul obyvateľstvo, aby sa chránili chorých mačiek.

Ruské veľkomestá. Dľa výsledku sčítania obyvateľstva, má Rusko 19 miest, ktoré každé má viac jako 100.000 obyvateľov. Petrohrad má 1,207.000, Moskva 988.610 obyvateľov. Viac jako pol milliona obyvateľstva má mesto Varšava a síce 614.752. Štyri mestá majú viac než 200.000 obyvateľov, a síce Odessa 404.651, Lodž 314.780, Riga 282.943 a Kijev 248.750. Potom nasledujú Charkov s 170.682, Tiflis s 159.862, Vilno s 159.506 a Taškend s 156.506 obyvateľmi. Konečne osem miest má obyvateľov medzi 150.000 a 100.000 a síce Saratov, Kazen, Jekaterinoslav, Rostov, Astrachan, Baku, Tula a Kišinev.

Zo života slávnych ľudí. Cár Peter Veľký bol veľmi sporivý. Raz ukazoval svoje poplátané vlnené punčochy, z ktorých jeden pár je ešte v umeleckej sieni v Petrohrade uschovaný. Nieкто so spoločnosti mienil totiž, žeby cár nemal nosiť poplátané punčochy. „Prečo“, vpadol mu do reči Peter „mal by snád zahodiť punčochy, ktoré keď sú poplátané môžem nosiť ešte celý rok?“ — Istá dáma tázala sa Napoleona: „Jako môžete, pane, túžiť ešte po sláve, keď ste jej už toľko dosiahli?“ — „Ako sa môžete pri svojej kráse ešte cifrovať?“ znela odpoveď Napoleonova.

Hovoriaci stroj v dome. Povestný vynálezca Tomáš Edison vynášiel pred pár rokmi hovoriaci stroj, tak zvaný fonograf, ktorý hlasy a zvuky do neho vnesené verne dáva zpät i po dlhých rokoch. Tento stroj bol veľmi drahý, ale teraz z Londýnu oznamujú, že cieľom ľahšieho zaopatrenia hovoriaceho stroja fonografu utvorila sa účastinárska spoločnosť, ktorá v mnohom: ohľade zdokonalený fonograf predáva za 60 zlatých. Takto teraz mnohé majetné rodiny kúpia si fonografy, ktorý vytiskne klavíre, cimbalu a iné hudobné nástroje, lebo zvuky hudby vydáva fonograf tak, ako na pr. keď nieкто hrá na klavíre.

Anglické gágory. Koľko Angličania preležú cez gágory, vykazuje štatistika z minulého roku. V Anglii a Walesi v októbri lanského roku majitelia pivovarov a krémári zaplatili od piva dvesto millionov zlatých dane. To je ani nie div, lebo je v Anglicku 7000 pivovarov, ktoré ročne po 1000 tonn, potom je 1126 pivovarov, ktoré po 10.000 tonn, a 278 pivovarov, čo po 20.000 tonn piva uvaria. Dva pivovary sú, ktoré ročite varia po millione tonn piva. Len posledné dva pivovary platia ročnej dane od alkoholu vyše dvanásť millionov zlatých.

Strihanie vlasov elektrinou. Jeden odborný elektrický časopis prináša popis nového aparátu ku strihaniu čili opaľovaniu vlasov. Platinový drôt je natiahnutý cez hrebeň. V rukoväti hrebeňa je gombík, ktorý po stisknutí vpustí elektrický prúd do drótu a ten je rozžeravený do biela. Akonáhle hrebeň prejde cez vlasy a drôt sa ich dotkne, musia okamžite odpadnúť. Takéto opaľovanie vlasov elektrinou sa schvaľuje preto, že zo zbývajúcich vlasov nevyteká siliaca šťava, ktorá po prestrihnutí nožnicami uniká. Stroj dá sa snadno pripevniť, kdekoľvek je zavedené elektrické svetlo.

Čestný zlodej. Charles Dickens, slávny románpisec anglický, navštíviac raz Paríž, v divadle ukradli mu hodinky. Na hodinkách, ktoré bol dostal do daru od kráľovnej, bolo vyryté i jeho meno, a mal ich veľmi rád. Navrátiac sa namrzený do svojho hotelu, našiel vo svojej izbe na stole malý paklíček a pri ňom cedulku: „Pane, mám nádej, že mi odpustíte! Verte mi, že som myslel, že mám do činenia s Francúzom a nie so svojim rodákom. Presvedčiac sa o svojej mýlke, náhlím sa ju napraviť a vraciam vám ukradené hodinky. Buďte ubezpečený o mojej úcte, ľúbezny rodáku! Som vašim najoddanejším sluhom. Vreckový zlodej.“

Falšovanie čaju. Nikde nenašlo falšovanie tak vďačnej pôdy, ako práve pri čaji. Do Európy dostávame čaj najviac prostredníctvom Ruska a už tu ho mnohí kupci falšujú. Že sa podludníctvo a falšovanie veľmi rozmohlo, toho príčinou je vysoké čajové clo. Mnohé analytické rozborý ukázali, že na falšovanie čaju najviac užívajú list šípkový, jahodový, osykový, javorový, vrbový, topolový, jaseňový, hlohový a nadovšetko lísta už vyvareného čaju. Tieto lístky farbja všelijakými farbami, ako berlínskou modrou farbou, olovom, rozličnými zelenými farbami minerálnymi atď. Aby takýto „čaj“ mal vôňu, dávajú doňho rozličné kvety. Z listov rozmanitých rastlín dorábajú čaj najviac na okolí Petrohradu a Kazane, no v novej dobe v každom väčšom európejskom meste.

Defraudácie v Amerike. Že i v Amerike defraudujú, niet divu, lebo veď majstri v týchto veciach stahujú sa z Európy za oceán. V Chikagu vychodiaca „Tribune“ konštatuje potešiteľné faktum, že na území Spojených štátov roku 1896 kleslo číslo defraudovaných verejných peňazí. Roku 1896 defraudovalo sa v Spojených štátoch iba 9,465,021 dollárov kedyžto roku 1895 defraudovali 10,423,305 dollárov, 1894. roku 25,234,116 dollárov, 1893. roku 19,929,646 dollárov. Lanského roku najviac defraudovali v mesiaci novembri, a sice 1,893 376 dollárov, v júli iba 290,794 dollare. Najviac sa defrauduje v new-yorskem štáte, tu zmizlo 2,238,168 dollárov, potom ide New-Hampshire a Pensylvania. Najmenej defraudovali v štáte Delaware: iba 1400 dollárov.

Hračky jednej starej panny. Vo Viedni nedávno zomrela istá Ernestína Schröl, 72ročná stará panna, ktorá do cela na seba zanechaná osamele žila na svojom skromnom byte. Z majetku od rodičov zdedeného sa živila, a skoro celý dôchodok vydala za všelijaké detinské hračky, menovite ale na lúky. Po jej smrti celú kopu lútok našli na jej byte, ktoré väčším dielom z Parížu si dala dodávať. Táto stará dáma celý svoj čas strávila hraju sa s lútkami ani čo by bola 2—7ročná dievčatko. Tieto lútky v svojom závete poručila jednej svojej priateľke, tiež starej panne, ktorá ale toto podivné dedičstvo nechcela prijíť. Najdené lútky a hračky majú hodnotu asi 960 zl.

Najteplejší bod zeme. Dľa doterajších dát najteplejším bodom zeme držia takzvanú „dolinu smrti“ v Amerike. Túto dolinu obťáčajú samé vrchy, ktoré dosiahnu výšku od 1500 až do 2700 metrov. Len z južnej strany hraničí jeden skalnatý, 600 metrov vysoký vrch. Barometrickým meraním dokázalo sa, že dolina leží na 60 metrov pod hladinou morskou. Svoje meno obdržala

dolina od jedného nešťastia, ktoré tam úskokov potkalo. Úskoci tam hladom pomreli. V júli ukazuje tu teplomer čo strednú teplotu 20° C; najväčšie teplo dosiahne 40° C; stredná teplota jedného júňového dňa je 33° C. — Najstudenejší bod zeme je: Vrch Ojensk v Sibíri. Tu januárová stredná teplota je 10° C; teplomer často padne po 50° C; zaujímavé je, že v lete najvyššia teplota dosiahne 22° C.

K U O B R Á Z K U .

J a r o .

Najkrajšia časť roku, túžobne čakané jaro zavítalo. Priniesol nám ho 19. marec, a ačpráve hviezdári počiatok jara značia na 21. marec, vo všeobecnom živote meno Jozefa prináša nám prvojarný deň. A na Jozefa kam len pozremo, všade vidíme príznaky prebúdžania sa prírody, nového života. S prírodou prebúdzajú sa človek, veškeré živočíšstvo práve tak, jako všetky žijúce rastliny. Prebúdzanie sa prírody vlieva v človeka novú silu, novú nádej, keď vidí, že všetko, čo okolo neho jestvuje, prebúdzajú sa k novému životu; rastlinstvo pučí, hory zelenajú, spev poľného a lesného vtáctva začína sa ozívať po poliach, úbočiach a stráňach a všade kam len okom pozre vidí pohľadky k novej nádeji. Avšak zároveň v týchto zmenách prírody vidí vyššie riadenie, vyššiu moc, ktorá to všetko riadi a spravuje a nabýva presvedčenia, že predsa jest Pán všetkého, ktorý riadi osudy veškerých tvorov a telies vo všehomíre.

K O B V E S E L E N I U .

Závisí od okolností.

— Dokiaľ musí nosiť vdova čierne šaty?

— To závisí od okolností. Tá žena, ktorej čierne šaty dobre svedčia, nosí ich do tých čias, pokým sa znova nevydá.

*

Neočakávaná podmienka.

Švihák (v daždi ku jednej dáme ktorá ide bez dáždika): Prosím slečna, môžem slúžiť svojim dáždikom v tomto nečase?

Dáma: Ďakujem, prijímam, ale len s tou podmienkou, jestli ma neodprevadíte!

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 17. marca.

O b i l i e	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	—	—	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	3925.—	3975.—
pešťianska	77-81	13.05	13.30	Uhorská zlatá renta 4%	121.75	122.25	Pešť. uh. kupec. b.	1404.—	1450.—
stolnobebrádska	77-81	13.15	13.25	korunová renta 4%	99.40	99.60	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8175.—	8225.—
Raž (žito)	70-72	8.75	8.80	Uhorské regálové úpis 4½%	101.20	102.00	Salgó-tarjánska baňa na uhlie	614.—	615.00
Jačmeň na krm.	60-62	6.50	6.80	premlové úpis	157.00	158.00	Záložné listy.		
na pátku	62-64	7.00	7.50	Uhorská tiasko-segedínska po- žička 4%	142.00	143.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	99.00	100.00
na várku	64-66	8.00	9.50	Uhorská žel. poľička 4½% v zl. vyvážkové úpis 4½%	119.50	120.50	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4½%	100.00	101.00
Ovos	39-41	6.80	7.10	Spoločná poľička v beš. penia- zoch 4½%	101.00	102.00	Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	121.00	122.00
Kukurica	73	5.40	5.50	Žreby.			Peniaze.		
Prosno	—	4.70	5.00	Spolku „Jó sziv“	3.40	3.70	Cisársky dukát	5.70	5.75
Repica	—	—	—	Uhorského „Červeného križa“	7.75	8.25	Dvadsat-frankovník	9.52	9.56
Ďateľinové semá, luc.	—	48.—	52.—	Rakúskeho	20.40	21.70	Nemecká ríšska marka	58.70	58.90
Či vené	—	31.—	33.—	Bazilika	6.30	6.70	Striebro	—	—
Sviná masť pešťianska	—	57.00	58.00						
vidiecka	—	—	—						

Kníhtlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.